

PRIJEDLOG PROGRAMA
Za nastavni predmet
SVIJET OKO NAS
(Prvi razred osnovnog obrazovanja)

Cilj i zadaci

Cilj nastave predmeta *Svijet oko nas* je da djeca kroz usvajanje znanja, umijanja i vještina razvijaju svoje saznavne, socijalne, fizičke i kreativne sposobnosti .

Učenjem i usvajanjem znanja o sebi, o lokalnoj sredini i širem okruženju u kome žive, kod djece treba razvijati osjećaj za čuvanje i njegovanje sopstvenog, a poštivanje drugog i drugačijeg nacionalnog identiteta, kako bi se od najranijeg uzrasta formirao duh tolerancije i multikulturalnosti.

Zadaci:

- Razvijanje osnovnih pojmova o prirodnom i društvenom neposrednom okruženju i povezivanje tih pojmova;
- razvijanje logičkog mišljenja i zaključivanja;
- razvijanje sposobnosti zapažanja pojava, procesa i objekata u okruženju i njihovog povezivanja;
- razvijanja radoznalosti, interesovanja i sposobnosti za aktivno upoznavanje lokalnog okruženja;
- osposobljavanje za samostalno učenje i sposobnost informisanja;
- integrisanje iskustvenih i naučnih saznanja u okvire sistema pojmova iz oblasti prirode i društva;
- sticanje elementarne naučne pismenosti i stvaranje osnova za dalje učenje;
- upoznavanje civilizacijskih tekovina i mogućnosti njihovog razumnog korišćenja i dograđivanja;
- razvijanje ekološke svijesti i ljubavi prema prirodi.

Operativni zadaci:

- formiranje elementarnih naučnih pojmova iz prirodnih i društvenih nauka;
- ovladavanje početnim tehnikama saznavnog procesa: posmatranje, uočavanje, upoređivanje, klasifikovanje;
- podsticanje interesovanja kod djece pitanjima, odgovorima, idejama u vezi sa pojavama, procesima i situacijama koje se događaju u prirodi ili se dešavaju u njihovom okruženju dolaze do određenih zaključaka i saznanja, imajući u vidu njihove kognitivno-razvojne sposobnosti;
- podsticanje i razvijanje istraživačkih aktivnosti kod djece;
- podsticanje uočavanja jednostavnih uzročno-posljedičnih veza, pojava ili procesa;
- podsticanje slobodnog iskazivanja svojih mišljenja, zapažanja, zaključivanja i predviđanja;
- rješavanje određenih prostih problem-situacija kroz oglede, samostalno i u timu;
- razvijanje odgovornosti prema sebi i drugima, prema okruženju;
- razvijanje odgovornosti prema radu.

SADRŽAJ PROGRAMA

JA I DRUGI - Ja kao prirodno i društveno biće

- zadovoljavanje svojih potreba i osjećanja uvažavajući potrebe i osjećanja drugih;
- ambijent u kojem živim: dom, ulica, škola, naselje;
- grupacije ljudi u okruženju i moje mjesto u njima: porodica, rođaci, susjedi, vršnjaci, sugrađani;
- bošnjački praznici i običaji i praznici i običaji drugih naroda;
- dječja prava (uvažavanje različitosti i prava drugih).

ŽIVA I NEŽIVA PRIRODA - šta čini prirodu; razlikovanje žive od nežive prirode

Živa priroda

- biljke i životinje različitih staništa u neposrednoj okolini;
- karakteristične biljke u okruženju (izgled, staništa, značaj biljaka i njihovo njegovanje);
- karakteristične životinje u okruženju (izgled, staništa, način života, briga o njima);
- razlike i sličnosti među živim bićima na osnovu uočenih osobina;
- razlike i sličnosti među biljkama na osnovu spoljašnjeg izgleda;
- razlike i sličnosti među životinjama na osnovu spoljašnjeg izgleda.

Neživa priroda - voda, vazduh, zemljište

- osnovna svojstva vode: različita agregatna stanja, ukus, miris, providnost, oblici pojavljivanja vode u prirodi: izvori, potoci, rijeke, bare, jezera, mora;
- voda kao rastvarač;
- svojstva vazduha: miris, providnost, zagađenost;
- strujanje (kretanje) vazduha;
- osnovna svojstva zemljišta: boja, vlažnost, rastresitost;
- oblici reljefa lokalne sredine: planine, brda, ravnice, visoravni (Pešter);
- materijali, njihova svojstva (tvrdo-meko, providno-neprovidno, hrapavo-glatko...);
- ponašanje u vodi (pliva-tone, ratvorljivost-nerastvorljivost);
- ponašanje materijala pod spoljašnjim - mehaničkim i toplotnim utjecajima: (istezanje, sabijanje, savijanje, uvrtnje, promjene pri zagrijavanju i hlađenju);
- promjena agregatnog stanja vode.

Veza žive i nežive prirode

- značaj i uloga sunčeve svjetlosti i toplote na živi svijet;
- utjecaj prirodnih pojava na živa bića: smjena obdanice i noći, smjena godišnjih doba, vremenske prilike i njihov utjecaj na biljke, životinje i čovjeka;

- svjetlost i sjenka: oblik i veličina sjenke, obdanica i noć;
- značaj vode, vazduha, i zemljišta na živi svijet i ljudske djelatnosti;
- gajenje biljaka u različitim uslovima.

Orijentacija u prostoru i vremenu

- kretanje - promjena u prostoru i vremenu, prostorne (naprijed – nazad, gore-dolje, lijevo- desno) i vremenske (prije, sada, poslije) odrednice;
- kretanje svuda oko nas;
- pokretanje i zaustavljanje predmeta (guranje, vučenje, podizanje);
- kretanje u različitim sredinama i po različitim podlogama (brzina, pravac kretanja);
- utjecaj oblika predmeta na njegovo kretanje (klizanje i kotrljanje);
- orijentacija u prostoru u odnosu na karakteristične objekte u neposrednom okruženju;
- snalaženje u vremenu – kada je šta bilo, danas, juče, sutra; prepoznavanje vremenskih kategorija sedmica, mjesec, godišnje doba, godina;
- praćenje, mjerenje i bilježenje rastojanja i vremena.

Kultura življenja

- elementi kulture življenja (stanovanje, ishrana, odijevanje, očuvanje zdravlja i životne sredine);
- svojstva materijala određuju njihovu upotrebu i unaprjeđuju kulturu življenja;
- korišćenje različitih izvora informacija;
- opasne situacije po život, zdravlje, okolinu, (prevencija i pravilno ponašanje u saobraćaju, nepravilno korišćenje kućnih aparata, alata i različitih materijala, elementarne nepogode, saobraćaj i pravila ponašanja).

Način ostvarivanja programa

Program predmeta SVIJET OKO NAS rasterećen je faktografije i ponavljanja. Primjenom spiralnih krugova u ostvarivanju ciljeva i zadataka izbjegava se ponavljanje, već se omogućava nadograđivanje znanja, umijanja, vještina i stavova, a obradom odgovarajućih sadržaja izgrađuju se pojmovi iz oblasti prirode i društva. Za uspješnu realizaciju predviđenih sadržaja pored uobičajeni nastavnih sredstava i pomagala, treba koristiti i druge izvore znanja, elektronske i grafičke medije, jer će to doprinijeti da se kod učenika razvije funkcionalna pismenost kao podloga za dalje učenje. U tom cilju treba ostvarti prisnu saradnju sa izbornim predmetima kao što su: Čuvari prirode, Narodna tradicija, Ruka u tijestu, Građansko vaspitanje, jer su sadržaji ovih programa i programa SVIJET OKO NAS, međusobno kompatibilni.

Za postizanje zadatih ciljeva i ishoda, u nastavi ovog, kao uostalom svih drugih nastavnih predmeta, treba koristiti sve potvrđene nastavne metode, aktivnosti i načine učenja.